

Onlinerejse til Østrig - onsdag den 23. februar 2022

Foto: Arno Melicharek

PROGRAM

Fra kl. 10.00 til 11.00 er linket åbent til at prøve at komme på Zoom-programmet, hvis man ikke har prøvet det før. Hvis det driller, kan du ringe på tlf. 70 26 36 66 og få hjælp af os.

Fra kl. 13.30 er samme link åbent til, at man kan koble sig på rejsen til løs samtale

14.00 Teknisk velkomst ved **Zlatko Jovanovic**

14.05 Velkomst ved **Finn Ellegaard**

14.10 Introvideo om Østrig

14.25 Introduktion til landet Østrig ved **Michael B. Lauritsen**

14.40 Vi møder **Christine Proksch**, der er bosat i Wien, journalist med fokus på Centraleuropa og forfatter til Turen Går Til Wien og Turen Går Til Østrig. Vi taler med Christine om tiden i Østrig under covid, pandemiens samfundsmæssige betydning, om restriktionerne og reaktionerne derpå

15.00 Pause til at strække ben

15.10 Vi fortsætter samtalen med **Christine Proksch** om de store udfordringer for Østrig lige nu - med udgangspunkt i blandt andet klima, indvandring og sikkerhedspolitik kommer vi omkring Østrigs historie, kultur, politiske partier, skandaler, natur, udkant, tillid og atomkraft

Foto: Gerd Eichmann

Østrigs parlamentsbygning i Wien.

Karl Nehammer, der er Østrigs nye kansler, står til venstre i billedet, der stammer fra et ministerråd i januar 2020, hvor Sebastian Kurz, i højre side, endnu ikke var faldet på grund af korruptionsskandaler. De står med partikammeraten August Wöginger mellem sig. Alle tre er fra det konservative østrigske folkeparti (ÖVP).

15.40 Vi taler med **Rasmus Nørlem Sørensen**, chef-analytiker i DEO, om Østrig i EU, hvor de er en af Danmarks absolut tætteste allierede lande, blandt andet på områder som klima, sparepolitik, arbejdsmarked og flygtninge

16.05 Pause til at strække ben og mulighed for at gense introvideoen

16.20 Vi møder **Morten Dyssel**, der fortæller om Østrig før og efter Første Verdenskrig og om Østrig-Ungarn-kejserdømmets fald med udgangspunkt i Østrigs berømte forfatter Stefan Zweigs forfatterskab og liv (måske med en lille afstikker til den ligeledes berømte østrigske forfatter Joseph Roths beskrivelser af samme periode)

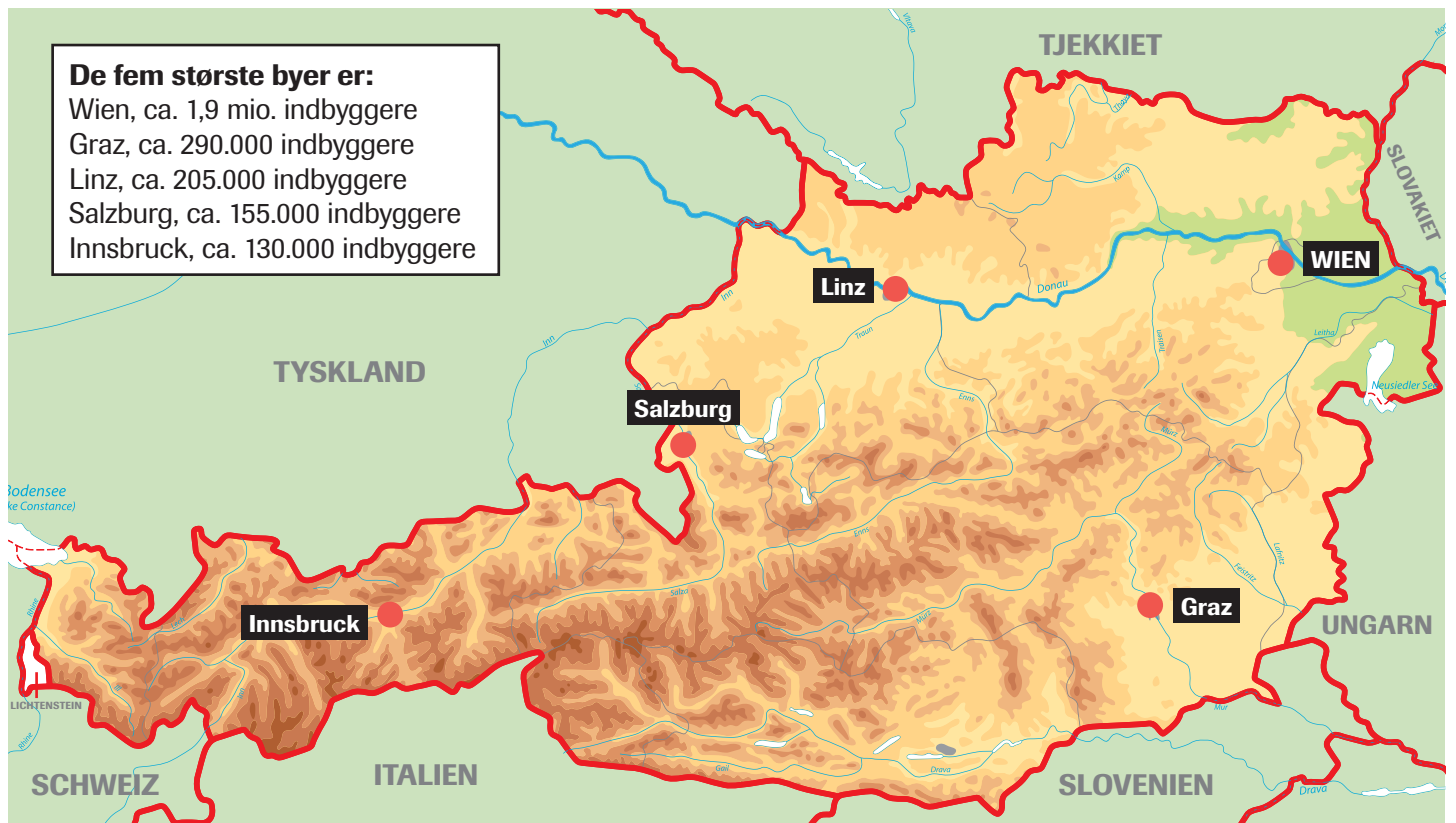
16.50 Afslutning ved Finn Ellegaard og Michael B. Lauritsen og mulighed for at hilse og sige farvel i plenum

Rejsen ledes af **Michael B. Lauritsen**, senior projektleder i DEO

DEO skaber EU-debat

info@deo.dk ■ tlf. 70 26 36 66 ■ www.deo.dk

GEOGRAFI OG NATUR

Østrigs areal er 83.859 km², cirka dobbelt så stort som Schweiz (41.000 km²) eller Danmark (43.000 km²).

Østrig grænser op til land på alle sider og deler grænse med hele otte lande: Schweiz (164 km), Liechtenstein (35 km), Tyskland (784 km), Tjekkiet (362 km), Slovakiet (91 km), Ungarn (346 km), Slovenien (311 km) og Italien (430 km).

Østrig er et bjergland, domineret af Alperne, der udgør omkring 60% af landet. Den østlige del af landet er domineret af slette. Mod nord løber Donau gennem hovedstaden Wien, og nord herfor ligger Böhmerwald, en lavere bjergkæde.

Omkring 10% af arealet i Østrig udgøres af stejle bjergsider eller ligger over trægrænsen. Mindre end en femtedel af Østrig er dyrkbart. Omkring en femtedel af Østrig bruges til græsning og enge i forskellige højder, herunder alpint. Cirka 40% er dækket af skov, størstedelen i alpeområdet. De bosatte områder i Østrig udgør kun cirka 40% af landet, de fleste i Donaudalen og i de lavereliggende områder omkring Alperne.

BEFOLKNING

Landet har 8,9 mio. indbyggere (2021), hvoraf 1,5 mio. er udenlandske statsborgere (17% af befolkningen).

I 2020 havde omtrent 2,1 mio. migrantbaggrund (24 % af befolkningen).

Forventet levealder v/ fødsel: 81,7 år (2019)

Fødselsrate: 1,53 (det kræver over 2 at reproducere befolkningen, men pga. indvandring vokser Østrigs befolkning ganske langsomt).

ARBEJDSMARKED OG SOCIALPOLITISKE FORHOLD

Østrig havde i 2021 en arbejdsstyrke (15-65-årige) på cirka 4,5 millioner med en beskæftigelsesgrad på 74% og en arbejdsløshed på 6%.

Pensionsalderen er 65 for mænd og 60 år for kvinder.

BNP per indbygger svarer til 124% af EU-gennemsnittet (til sammenligning ligger Danmark på 135% af EU-gennemsnittet). Lige som i Danmark er der ikke en lovbestemt minimumsløn i Østrig, men i 2017 indgik arbejdsmarkedets parter en aftale om minimumsløn på 1.500 euro månedligt (ca. 11.250 kroner).

I den østrigske velfærdsstat er sociale ydelser og rettigheder afhængig af arbejdsmarkedstilnytning. Den erhvervsaktive del af befolkningen (og for det meste disses familier) er forsikret gennem arbejdspladsen. Offentlige ydelser er rettet mod dem, der ikke er dækket gennem job eller familierelationer.

De forskellige forsikringsordninger, eks. sygeforsikring, er lovpligtige og den enkelte borger er tilknyttet forsikringsselskab efter erhverv. Derfor spiller arbejdsmarkedets parter en vigtig rolle i samfundet, inkl. i de politiske processer omkring sociallovgivning.

BØGER OG FILM

Østrig har gennem historien opfostret store tænkere og forfattere fra Sigmund Freud og Rudolf Steiner til Ludwig Wittgenstein. Her er nogle få nedslag i den mere tilgængelige ende.

Læs *Skaknovelle* (1941) og *Verden af i går* (1941) af Stefan Zweig, *Malina* (1971) af Ingeborg Bachmann, *Målmandens angst ved straffespark* (1970) og *Forsøg over jukeboksen* (1990) af Peter Handke, *Spillelærerinden* (1983) af Elfriede Jelinek og *Træfældning* (1984) af Thomas Bernhard.

Se filmatiseringen af *Skaknovelle* (2021) instrueret af Philipp Stölzl, *Stefan Zweig - farvel til Europa* (2016) af Maria Schrader, Ulrich Seidl's *Paradis-trilogi* (2012) og *Funny Games* (1997) af instruktøren Michael Haneke, der også har opnået international succes med andre film, eks. *Pianisten* (fransk filmatisering fra 2001 af Jelineks roman *Spillelærerinden*) og *Det hvide bånd* (2010).

ØSTRIGSK MAD

Østrigs køkken er centraleuropæisk, præget af både Tyskland og hele det tidligere østrig-ungarske imperium. Køkkenet forbindes ofte med Wien, men der er regionale variationer.

Wienerschnitzel er måske Østrigs mest kendte ret: et fint formalet kødstykke, normalt kalv, paneret, stegt og serveret med citron, kapers og måske kartoffelsalat.

Tafelspitz består af kalve- eller okse-spidsbryst, simrekogt med rodfrugter. Serveres gerne med kartoffelbåde, revet æble og peberrod og med en syrlig peberrodscreme.

Wienerpølser er en blandt flere lækre typer af pølser, man kan finde i Østrig, meget populær gademad, serveres med sennep.

Käsespätzle er hjemmelavet østrigsk pasta af fint mel, gratineret med forskellige oste. Serveres med ristede løg og forårsløg og krydderier.

Knödel er en klassisk centraleuropæisk ret, der fås i et hav af varianter, kogte dejboller af brød eller mel med kartofler eller grøntsager.

Sachertorte er Østrigs mest kendte dessert. Den består af to lag chokoladecake, abrikosmarmelade og er overtrukket med chokolade. Opskriften blev udtænkt i Wien i 1832 af den 16-årige bagersvend Franz Sacher, hvis søn mange år senere gjorde det til varemærket for sit nyåbnede Hotel Sacher.

Østrig er i det hele taget meget kendt for sine desserter, herunder også **apfelstrudel** (aflang rulle filodej med fyld af æblestykker, sukker, kanel og rosiner), **germknödel** (dampet, sød bolle med syltetøj) og **kaiserschmarrn** (kejserpandekager)